

Wymiar wychowawczy i kulturowy nauczania religii

1. Nauczanie religii w Polsce posiada bardzo wyraźny wymiar wychowawczy. W ramach lekcji religii analizowane są m.in. takie kwestie jak cel i wartość ludzkiego życia; odkrycie swojej życiowej drogi, zarówno osobistej jak i zawodowej; rozumienie współczesnego świata. Z drugiej strony na lekcjach religii podejmowane są najbardziej istotne problemy dotyczące dzisiaj młodych ludzi, takie jak np., depresje, samookaleczenia czy próby samobójcze, radzenie sobie w sytuacjach wywołujących stres, pozytywne rozwiązywanie konfliktów, przeciwdziałanie przemocy, agresji i różnych uzależnieniom. Niejednokrotnie nauczyciele religii pomagają uczniom i ich rodzicom w nawiązaniu kontaktu z psychologiem czy psychiatrą. Wielu dyrektorów szkół docenia ten właśnie wymiar nauczania religii, gdyż stanowi on znaczące wsparcie dla szkoły w realizacji funkcji wychowawczej i zadań z zakresu profilaktyki.

2. Idea nauczania religii w Polsce jest także taka, żeby budować u młodych ludzi postawy braterstwa, dialogu, współpracy, szeroko rozumianej empatii w myśl encykliki papieża Franciszka „Fratelli tutti”, który apeluje o budowanie mostów pomiędzy przedstawicielami różnych nacji, religii, światopoglądów, stylów życia, itp. W praktyce chodzi o wzajemne poznanie, przezwyciężenie stereotypów i współpracę dla wspólnego dobra. W badaniach uczniowie często wskazują, że lekcje religii są jednymi z nielicznych, na których mogą siebie nawzajem lepiej poznać, dyskutować o problemach, budować relacje i współpracować ze sobą.

3. W ramach lekcji religii, omawiane są takie kwestie jak godność człowieka, znaczenie pracy, uczciwość, pomoc potrzebującym, dobro wspólne a nawet płacenie podatków czy udział w wyborach. Omawiane są również tematy dotyczące wojny sprawiedliwej. Podczas lekcji religii dyskutuje się z młodzieżą jak się zachować wobec potencjalnej napaści na Polskę. W aktualnej sytuacji geopolitycznej są to bardzo poważne i aktualne dylematy moralne. Żadne inne lekcje w szkole nie mówią tak wiele i w tak zdecydowany sposób o tych wartościach.

4. Kolejnym, ważnym obszarem zagadnień omawianych na lekcjach religii jest ekologia. Kwestie te od zawsze były w programie nauczania religii, ale po encyklice Franciszka „LaudatoSi” jeszcze bardziej zostały wzmocnione. Mowa jest także o praktycznych działaniach, które powinny podejmować dzieci i młodzież: segregacja odpadów, oszczędzanie energii i wody, szanowanie jedzenia, itp.

5. Nauczanie religii w szkole ma także bardzo wyraźny wymiar kulturowy. Chodzi tu o przekaz wiedzy na temat chrześcijaństwa i katolicyzmu, która jest konieczna do rozumienia europejskiej i polskiej kultury, ale także kultury wielu krajów na wszystkich kontynentach. Każdy mieszkaniec Polski, bez względu na światopogląd, powinien wiedzieć jaką rolę w rozwoju państwa polskiego odegrał chrzest Mieszka I, jaki wpływ chrześcijaństwo miało i ma na architekturę, literaturę, malarstwo, muzykę, itp. Nauczanie religii w polskich szkołach, w ramach korelacji z edukacją szkolną (np. z językiem polskim, historią, geografiją), zakłada przekaz takich właśnie wiadomości oraz rozwijanie umiejętności samodzielnej, krytycznej analizy różnych tekstów kultury czy interpretację dzieł sztuki. Z tego względu lekcji religii są otwarte nie tylko na katolików, ale na wszystkich, którzy chcą lepiej rozumieć chrześcijaństwo i polską kulturę.

6. Podsumowując, oprócz nauczania prawd wiary i zasad moralnych, na lekcjach religii omawiane są bardzo liczne kwestie, które pomagają młodym ludziom zrozumieć siebie i otaczający świat. Nauczanie religii wpisuje się w realizację programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły i podejmuje działania, które mają na celu:

- wspieranie uczniów w rozwoju fizycznym, intelektualnym, emocjonalnym, społecznym, duchowym;
- wzmacnianie w uczniach poczucia własnej wartości;
- kształtowanie kompetencji społecznych;
- promowanie zdrowego stylu życia;
- zapobieganie zachowaniom problemowym;
- ograniczanie zachowań ryzykownych;
- przeciwdziałanie uzależnieniom dzieci i młodzieży;
- kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych;
- wsparcie uczniów i ich rodziców (lub prawnych opiekunów) potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej;
- kształtowanie postaw proekologicznych.

Bez wątpienia nauczanie religii jest wartością dodaną dla dzisiejszej szkoły i społeczeństwa.